

A Study of Guidelines for Developing Quality Assurance Operations Within Educational Institutions under the Kalasin Secondary Educational Service Area

Pitpisut Lapboonruang^{1*}, Khomsanth Khajornpanyapaisan² & Amorn Malasri³

¹ Faculty of Education, Kalasin University, Thailand

² Faculty of Education, Kalasin University, Thailand

³ Faculty of Education, Kalasin University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: pitpisut.teen@gmail.com

Abstract

This thesis investigates (1) the current and desirable conditions of internal quality assurance (IQA) practices in educational institutions, (2) the needs assessment for implementing IQA, and (3) guidelines for developing IQA practices in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Kalasin Province. The sample consisted of 322 school administrators and teachers selected through disproportionate stratified random sampling, and five experts selected purposively. Research instruments included validated questionnaires assessing current and desirable IQA conditions. The discrimination indices for the current-condition questionnaire ranged from 0.62 to 0.82, with a reliability coefficient of 0.97. The desirable-condition questionnaire had discrimination indices ranging from 0.32 to 0.78, with a reliability coefficient of 0.95. A structured interview was also employed to obtain in-depth information for developing IQA guidelines. Data were analyzed using percentages, means, and standard deviations. Findings revealed that (1) the current level of IQA practices in schools was high, while the desirable level was at the highest level, (2) the essential needs showed priority need index values ranging from 0.24 to 0.32, and (3) the development guidelines consisted of 24 proposed strategies to enhance IQA implementation.

Keywords: Development Guidelines, Internal Quality Assurance, Needs Assessment, School Administrators

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

พิศพิศุทธิ์ ลาภบุญเรือง^{1*}, คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล² และอมร มะลาศรี³

1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

* Corresponding author. E-mail: pitpisut.teen@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา จำนวน 322 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าระหว่าง 0.62-0.82 ค่าความเชื่อมั่นกับ 0.97 และค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าระหว่าง 0.32-0.78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.24-0.32 และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วยแนวทางทั้งสิ้น 24 แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, ความต้องการจำเป็น, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของสถานศึกษาที่ต้องจัดทำโดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระและมีความเป็นกลางมีบทบาทหน้าที่ในการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาทั่วประเทศและดำเนินการทุกๆ 5 ปี และตามตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผล ติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนา

สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจแก่ทุกฝ่าย ว่าการจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการปรับปรุงมาตรฐานและ ประเด็นพิจารณาให้สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง กำหนดเกณฑ์และสามารถใช้เป็นแนวทาง ในการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา และสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพรายการ ประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment) ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (evidence based) ลดภาระการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน ยึดหลักการตัดสินระดับคุณภาพ ตามหลักการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) ของผู้ประเมิน และใช้การตรวจทาน ผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (peer review) ปรับกระบวนการทศน์ ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา โดยมีการประกาศใช้ กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ในการปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพ การศึกษาเพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา ของแต่ละระดับและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมและ สนับสนุนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมิน คุณภาพภายนอกต่อไป (กฎกระทรวง การประกันคุณภาพ การศึกษา, 2561)

การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินการตาม ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่ กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่งาน หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ใน การให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนา อย่างต่อเนื่อง (กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพหุสธู เป็นหน่วยงานอำนวยการจัดการศึกษาตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้แยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขต พื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ และให้การสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด จำนวน 55

โรงเรียน ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน และเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการบริหารจัดการแบบการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาตามภารกิจ ได้กำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับกลยุทธ์ จุดเน้น และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบ ติดตาม ผลการดำเนินงานได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์, 2567)

จากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้จากการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ พบปัญหาด้านสถานศึกษาขาดกระบวนการบริหารจัดการในการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของข้าราชการครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในระบบประกันคุณภาพภายใน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะ การคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมยังไม่เป็นระบบ การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และการนิเทศเชิงวิชาการยังไม่เข้มข้นเพียงพอ ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรยังไม่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน ควรจัดทำเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจให้ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาของชาติ นโยบายรัฐและในสังกัด ท้นต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งควรส่งเสริมด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษาควรพัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินโครงการและกิจกรรมที่สถานศึกษากำหนดไว้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ตั้งไว้ เพื่อนำผลไปพัฒนาให้ตรงกันกับปัญหาต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพบรรลุตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ อยู่ในระดับใด
3. แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

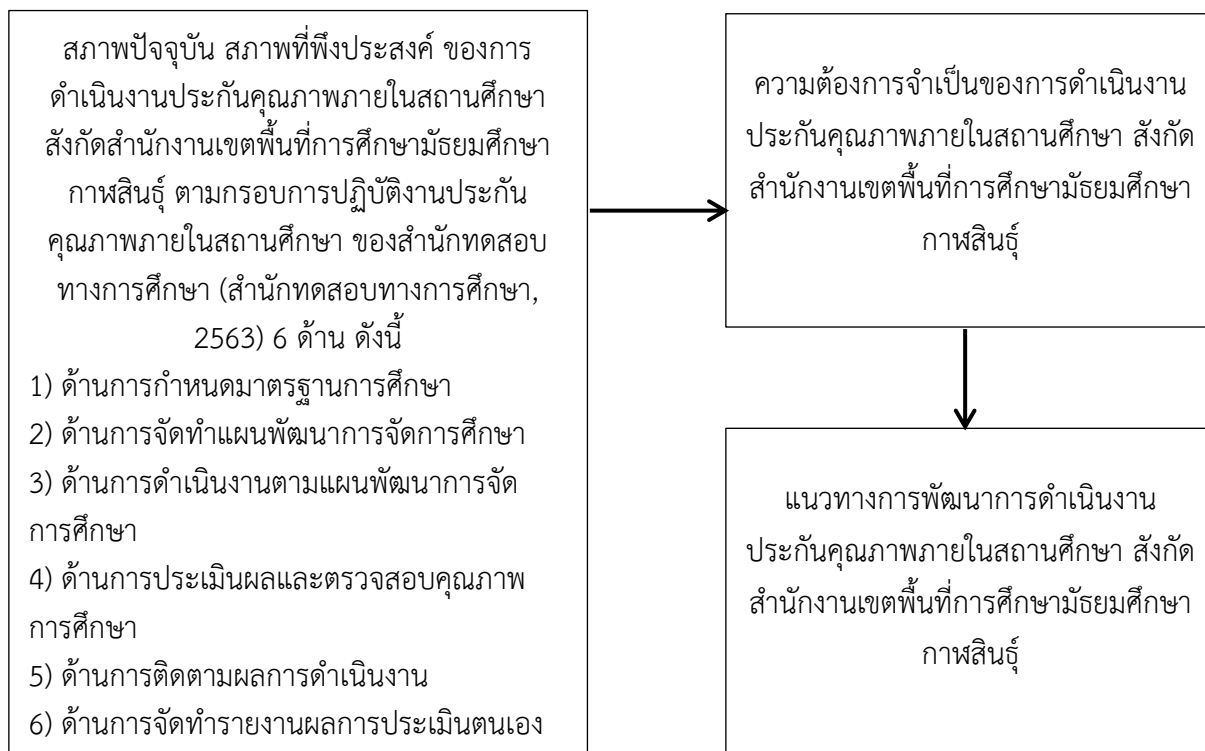
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance: IQA) เป็น “ระบบบริหารคุณภาพ” ที่สถานศึกษาดำเนินการด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยืนยันและยกระดับคุณภาพผู้เรียน/ผลลัพธ์ การศึกษาให้เป็นไปตาม “มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย” ที่กำหนด โดยยึดหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) และใช้ผลการติดตามประเมินเป็นกลไกปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นวงจร โดยความสำคัญของ IQA ในระดับสถานศึกษา สรุปได้ 4 ประเด็นหลัก คือ 1) สร้างความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดเห็น “คุณภาพจริง” ผ่านข้อมูลและรายงานผล (เช่น SAR) ตาม หลักเกณฑ์ที่กฎหมาย/กฎกระทรวงกำหนด 2) ขับเคลื่อนการพัฒนาแบบต่อเนื่อง (continuous improvement) ใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ เช่น PDCA/SDCA เป็นฐานในการวางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ- พัฒนา เพื่อไม่ให้เกิดการประกันคุณภาพเป็นเพียงงานเอกสาร 3) ยกระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เชื่อม “มาตรฐาน-แผน-การดำเนินงาน-การประเมิน-การปรับปรุง” ให้เป็นระบบเดียว ลดความซ้ำซ้อน และทำให้ การตัดสินใจเชิงบริหารมีเหตุผลรองรับ และ 4) เชื่อมต่อการประเมินภายนอก/คุณภาพภาพรวม ได้แก่ ระบบ IQA ที่เข้มแข็งช่วยให้สถานศึกษามีความพร้อมด้านหลักฐานและผลลัพธ์สำหรับการประเมินจากหน่วยงาน ภายนอก และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบการปฏิบัติงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษา 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563)

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนด แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน โดยสังเคราะห์แนวคิดที่สอดคล้องเพื่อ นำมาทำกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เนนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการออกแบบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานเชิงอธิบายตามลำดับ 2 ระยะ (Creswell, 2022) ประกอบด้วยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 124 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,879 คน รวมทั้งหมด 2,003 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ จำนวน 50 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิและกำหนดอัตราส่วนผู้บริหารต่อครูเป็น 1 : 5 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 322 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 50 คน และครู 272 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ หากคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบ (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) และความเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไปมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 30 ข้อ

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 6 คน และครู 34 คน นำมาหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธี Item Total Correlation ของเพียร์สัน พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าตั้งแต่ 0.621 ถึง 0.829 และค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าตั้งแต่ 0.324 ถึง 0.782 ข้อคำถามสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีทั้งหมด 30 ข้อ

3. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันทั้งฉบับเท่ากับ 0.977 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.956

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยส่งลิงค์แบบสอบถามแบบออนไลน์ไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และตรวจเช็คข้อมูลที่ได้รับการตอบคำถามจากแบบสอบถามแบบออนไลน์ที่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามกลับมาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการสถานศึกษาตามกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายในจำนวน 6 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_{modified} (Modified Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากำหนดเป็นประเด็นความต้องการจำเป็นสำหรับด้านที่จะนำไปเป็นข้อคำถาม และพิจารณาเลือกข้อคำถามย่อยในด้านนั้น ๆ ที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมในด้านนั้น ๆ มากำหนดเป็นประเด็นในการสร้างข้อคำถามในการกำหนดแนวพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก ในระยะที่ 2 ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson) และ 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมนึก ภัททิยธนี, 2560)

3. วิเคราะห์ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล หลักเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ รายละเอียด ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์หาแนวทางจำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติ ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ความโดดเด่น ได้รับรางวัล สถานศึกษาที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการ ประกันคุณภาพรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2567 3) นักวิชาการ จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติ ศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ความโดดเด่น หัวหน้างานประกัน คุณภาพการศึกษาประจำสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดย เลือกข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้านมาสร้างเป็นข้อคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลการศึกษาเอกสารแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์

2. ตรวจสอบประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์จากการสัมภาษณ์

3. นำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) จากนั้นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (percentage)

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ยกร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ แล้วนำแนวทางการพัฒนาฉบับสมบูรณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 237)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผู้วิจัยร่างแบบสอบถาม และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาและข้อความที่ครอบคลุมเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ได้เป็นแนวทางการพัฒนาฉบับสมบูรณ์ ก่อนนำแบบประเมินแนวทางการพัฒนาฉบับสมบูรณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยนำแบบประเมินซึ่งจำแนกตามข้อมาตรฐานให้คะแนนเป็นรายข้อตามลำดับ โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบหลักและรายข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมนึก ภัททิยธนี, 2560)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ 1) ด้านการ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 3) ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน 6) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในด้าน พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา 2) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน 3) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) ด้าน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 5) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 6) ด้านการ กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

3. ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.28 เมื่อพิจารณา ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นรายด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.32 2) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน มีค่าเท่ากับ 0.31 3) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 0.30 4) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีค่า เท่ากับ 0.27 5) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.25 และ 6) ด้านการกำหนด มาตรฐานการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.24 ตามลำดับ

4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน พบว่ามีแนวทางทั้งหมด 3 ด้าน 24 แนวทาง ประกอบด้วย

4.1 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) การดำเนินงานตามแผนพัฒนา คุณภาพได้อย่างครบถ้วน ประกอบด้วย (1) การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและ กระบวนการประกันคุณภาพแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรอย่างรอบด้าน (2) การกำหนดนโยบาย โครงสร้าง งาน และบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนในการดำเนินงานประกันคุณภาพ (3) การจัดอบรม พัฒนาศักยภาพ และนิเทศ ติดตามบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (4) การมอบหมายคณะทำงานตามมาตรฐาน พร้อมกำกับดูแลความรับผิดชอบ 5) การจัดให้มีข้อมูล เครื่องมือ และระบบสื่อสารภายในที่เหมาะสม 6) การพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารและ หลักฐานอย่างเป็นระบบ 2) การประชุมทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรในการ ดำเนินงานตามแผนการทำงาน ประกอบด้วย (1) การจัดทำปฏิทินการประชุมประจำปีที่กำหนดช่วงเวลาอย่าง ชัดเจน (2) การกำหนดระเบียบวาระและเอกสารประกอบการประชุมล่วงหน้า (3) การเตรียมข้อมูลสารสนเทศ และหลักฐานก่อนการประชุม

4.2 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) การวางแผนการประเมิน มาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสม ถูกต้องชัดเจน ประกอบด้วย (1) การจัดทำแบบฟอร์มและเครื่องมือประเมิน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (2) การแบ่งบทบาทของคณะทำงานตามมาตรฐานแต่ละด้าน (3) การกำหนดขั้นตอน และกรอบระยะเวลาในการประเมิน (4) การรับคำปรึกษาหรือการนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ (5) การตรวจสอบ ความถูกต้องของหลักฐานก่อนสรุปผล (6) การเตรียมข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบการประเมิน

4.3 ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การนำเสนอข้อมูลผลการติดตามมาตรฐานการศึกษาและประเมินพิจารณาพร้อมเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องได้อย่างครบถ้วน ครอบคลุมแก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) การจัดทำรายงานผลการติดตามอย่างเป็นทางการ (2) การนำเสนอผลต่อคณะครูและบุคลากร (3) การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบรายงาน (4) การนำเสนอข้อมูลผ่านสไลด์ ตาราง และ (5) การจัดประชุมสรุปผลเป็นประจำ 2) การให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างรอบด้านก่อนสรุปข้อเสนอแนะ (2) การจัดทำข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (3) การประชุมหารือร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (4) การกำหนดผู้รับผิดชอบและกรอบเวลาดำเนินงานให้ชัดเจน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับปฏิบัติการการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในปัจจุบัน ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ตามกรอบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 บัญญัติไว้ว่า ตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ มาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บัญญัติ ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและ ประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับ ชามา เทียนโสภา (2566) ได้กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีความพร้อมด้านข้อมูลและเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์นั้นพบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานรายด้านซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอันดับสุดท้ายคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ลดาวัลย์ ตั้งมัน (2561) ซึ่งได้ศึกษาการบริหารประกันคุณภาพของสถานศึกษาและพบว่า ขั้นตอนที่มีปัญหามากที่สุดคือการดำเนินงานตามแผนคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษายังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพไม่เพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่องตามแผนที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ ภักวิภา ลูกเงาะ (2562) ซึ่งได้ศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาและพบว่า ขั้นตอนที่มีปัญหามากที่สุดคือการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากครูและบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ ขาดการมีส่วนร่วม และสถานศึกษายังขาดเครื่องมือประเมินโครงการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานตามแผนไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ (2567) ได้กล่าวว่า การดำเนินงาน

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ พบ ปัญหาด้านสถานศึกษาขาดกระบวนการบริหารจัดการในการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของข้าราชการ ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในระบบประกันคุณภาพภายใน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานและการ เรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษาควรพัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินโครงการและกิจกรรมที่ สถานศึกษากำหนดไว้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน มีขั้นตอนใน การดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2. สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายด้านประกันคุณภาพ การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สถานศึกษา ทุกแห่งต้องดำเนินงานประกันคุณภาพตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ทำให้ ผู้บริหารและสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาทุกด้านเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับ ข้าวทิพย์ ที่สุกะ (2564) ซึ่งได้ศึกษาว่าการกำหนดเป้าหมายคุณภาพระดับสูงของสถานศึกษาเป็นผลจากแรงผลักดันด้าน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดกรอบ การดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้บริหารและบุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพทุก ด้าน และตั้งค่าสภาพที่พึงประสงค์ไว้ในระดับสูงกว่าสภาพจริง เพื่อใช้เป็นทิศทางในการยกระดับคุณภาพ สถานศึกษา นอกจากนี้ มยุรี วรวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 1) ควรเปิดโอกาส ให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม บริหารตามโครงสร้างและบริบทโรงเรียน 2) ควรมีการระดมความคิดในการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรม โครงการตามแผนพัฒนาการศึกษา 4) ควรแต่งตั้ง ผู้เกี่ยวข้องประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา 5) ควรมีการแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องติดตามผลการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ 6) ควรมีการแต่งตั้งกรรมการเพื่อทำการรายงานผลการประเมิน ตนเองตามสถานศึกษากำหนด ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ นั้น พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานรายด้านซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับแรก คือ 1) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกับปัญหาของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ (2567) ได้กล่าวว่า สถานศึกษายังประสบปัญหาด้านระบบการประเมิน คุณภาพ ทั้งในด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการจัดทำข้อมูลคุณภาพที่ยังไม่สะท้อนสภาพจริง ส่งผลให้การ วางแผนพัฒนาคุณภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การประเมินผลภายในและการจัดทำ SAR ยังขาดความถูกต้อง ครบคลุม และต่อเนื่อง จึงทำให้สถานศึกษาต้องการยกระดับระบบการประเมินและตรวจสอบคุณภาพ มากกว่าด้านอื่น ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างตรงจุดและรองรับการประเมินตามมาตรฐานของ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ ด้าน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากด้านศักยภาพและความพร้อมของ บุคลากรในการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความเข้าใจในเป้าหมาย ตัวชี้วัด และบทบาทหน้าที่ของตนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับปัญหา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ (2567) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ

จัดการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิเคราะห์สภาพปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนงาน และโครงการ การกำกับติดตาม และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเชิงนโยบาย ความพร้อมของบุคลากร รวมถึงทรัพยากรและเครื่องมือสนับสนุนที่เพียงพอ เมื่อสถานศึกษาขาดความพร้อมในประเด็นใดประเด็นหนึ่งอาจทำให้การดำเนินงานตามแผนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด นอกจากนี้ ข้าราชการที่สุกะ (2564) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาจำนวนมากยังมีความจำเป็นในการพัฒนาระบบการวางแผนและการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ เนื่องจากการวางแผนที่รัดกุมและการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่องมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผลการประเมิน เช่นเดียวกับ จินตนา วงษ์นาค (2564) ได้กล่าวว่าสถานศึกษามักประสบปัญหาด้านการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปใช้จริง เนื่องจากขาดกระบวนการติดตามและสนับสนุนที่เป็นระบบ ส่งผลให้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2563) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงการบริหารจัดการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดและสามารถตอบสนองเป้าหมายของการประกันคุณภาพภายในได้อย่างแท้จริง

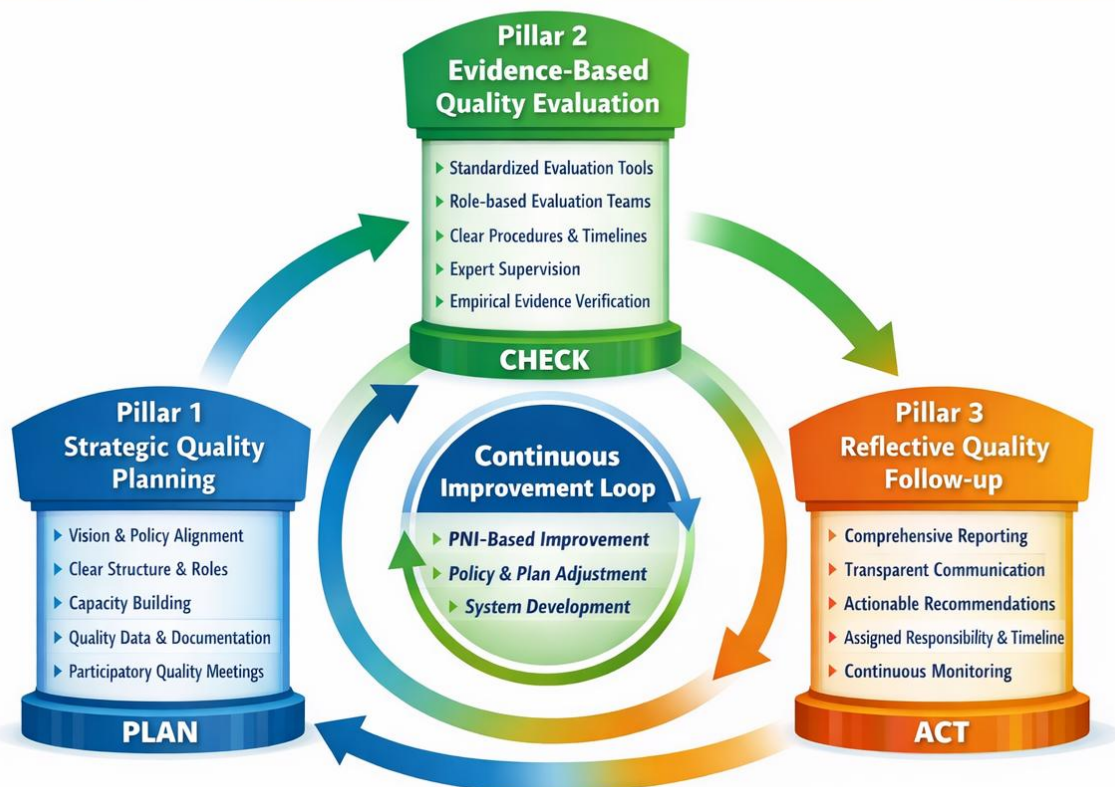
องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ (Originality Contribution) หรือ K-MIQA Model สะท้อนให้เห็นว่า 1) การประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เริ่มจากการประเมิน แต่เริ่มจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ทุกคนมีส่วนร่วม 2) ความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นกลไกชั้นนำลำดับการพัฒนาไม่ใช่เพียงข้อมูลประกอบรายงาน 3) การติดตามผลและสะท้อนกลับ (Reflective Follow-up) คือหัวใจของความยั่งยืนของระบบคุณภาพสถานศึกษา โดยโมเดลนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งการบริหารสถานศึกษา การนิเทศ ติดตาม และประเมินคุณภาพ และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพเชิงนโยบายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ดังนั้น K-MIQA Model จึงเป็นโมเดลเชิงระบบที่บูรณาการ **แผน-ประเมิน-พัฒนา** เข้าด้วยกันอย่างสมดุลและเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนไทยในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงภาพที่ 3 ประกอบด้วยเสาหลัก 3 ต้น ประกอบด้วย **เสาหลักที่ 1** การวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านประกันคุณภาพ ได้แก่ วิสัยทัศน์และนโยบายที่สอดคล้องกัน โครงสร้างและบทบาทที่ชัดเจน การเสริมสร้างศักยภาพ ข้อมูลและเอกสารที่มีคุณภาพ และการประชุมแบบมีส่วนร่วม **เสาหลักที่ 2** การประเมินคุณภาพโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ได้แก่ เครื่องมือประเมินมาตรฐาน ทีมประเมินตามบทบาทหน้าที่ ขั้นตอนและกำหนดเวลาที่ชัดเจน การกำกับดูแลโดยผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบหลักฐานเชิงประจักษ์ และ**เสาหลักที่ 3** การติดตามผลและการสะท้อนเพื่อพัฒนา ได้แก่ การรายงานที่ครอบคลุม การสื่อสารที่โปร่งใส ข้อเสนอแนะที่นำไปปฏิบัติได้จริง การมอบหมายความรับผิดชอบ และกรอบเวลา และการติดตามอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดี 3 เสาหลัก (3 Pillars) ต้องมีความเชื่อมโยงกันเป็นวงจรการพัฒนาต่อเนื่อง (Continuous Improvement Loop) โดยผลลัพธ์จากเสาหลักที่ 3 จะถูกส่งกลับไปสู่เสาหลักที่ 1 เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพรอบถัดไป จัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI-based Improvement) นำไปพัฒนานโยบายและการบริหารเชิงระบบอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 2

K-MIQA Model: 3 Pillars Continuous Improvement Loop

ภาพที่ 2 K-MIQA Model

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ พบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีลำดับความต้อการจำเป็นลำดับสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารควร ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สถานศึกษาควรจัดให้มีกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาที่เป็นระบบ เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย ไปจนถึงการออกแบบกิจกรรมโครงการ พัฒนาระบบติดตามตรวจสอบ และทบทวนแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด พร้อมจัดเก็บหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนทรัพยากรงบประมาณ และเครื่องมือที่จำเป็น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ พบว่า ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน มีลำดับความต้อการจำเป็นเป็นลำดับสอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบติดตามผลที่มีมาตรฐานชัดเจน เช่น ตัวชี้วัด ขั้นตอน แบบฟอร์ม และคู่มือปฏิบัติ ส่งเสริมให้คณะครู บุคลากร

และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และนำเสนอผล เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความถูกต้องของข้อมูล และนำผลการติดตามการดำเนินงานที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานและวางแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

3. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน พบว่า ด้านการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับสาม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเครื่องมือประเมิน การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความถูกต้อง ตรวจสอบความครบถ้วนของหลักฐานเชิงประจักษ์ ก่อนการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง เพื่อให้รายงานสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อเปรียบเทียบบริบทและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

2. ควรมีการพัฒนาแบบแผนปฏิบัติการสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา. (2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135, ตอนที่ 11 ก 23 กุมภาพันธ์ 2561.
- ข้าวจิตต์ ทีสุภะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จินตนา วงษ์นาค. (2564). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนบ้านลำแดงใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชามา เทียนโสภา. (2566). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งความสุข. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภัควิภา ลูกเงาะ. (2562). สภาพและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มยุรี วรธรรม. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ลดาวลย์ ตั้งมั่น. (2561). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2560). การวัดผลการศึกษา. ภาพสนธิ: ประสานการพิมพ์.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2563). การประกันคุณภาพการศึกษาระบบ บริหารงานคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์. (2567). แผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษา 2567. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทาง การประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษา พิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.